



Årsrapport til  
Justis- og beredskapsdepartementet  
2023

---

<b>Innholdsfortegnelse</b>	
I. Leders beretning .....	3
II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	5
II.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget .....	5
II.2 Organisasjon og ledelse .....	5
II.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	6
III. Årets aktiviteter og resultater .....	7
III.1 Resultater og måloppnåelse 2023 .....	7
III.1 a Ansatte i politiet og påtalemyndigheten gjør ikke straffbare handlinger i tjenesten .....	7
III.1 b Etterforskingen til Spesialenheten er uavhengig.....	7
III.1 c Spesialenheten sikrer politiet og påtalemyndigheten tilgang til erfaringslæring .....	8
III.1 d Kompetanse .....	9
III.1 e Informasjonsdeling .....	10
III.1 f Statistikk.....	10
IV. Styring og kontroll i Spesialenheten .....	13
IV.1 Internkontroll.....	13
IV.1 a Generelt om virksomhetens internkontroll og risikostyring.....	13
IV.1 b Oppfølging av tillitsreformen.....	14
IV.1 c Saker fra Riksrevisjonen og Sivilombudet.....	15
IV.2 Fellesføringer og øvrige krav fra Regjeringen.....	15
IV.2.a Lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse .....	15
IV.2.b Redusere konsulentbruken.....	15
IV.2.c Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er formålstjenlig .....	15
V. Vurdering av framtidutsikter.....	16
V.I Utviklingstrekk og mulighetsrom.....	16
VI. Årsregnskap .....	18

## I. Leders beretning

Det var et relativt hektisk år for Spesialenheten i 2023. Vi rykket ut 11 ganger til saker som krevet umiddelbar innsats. Vi var i hele vårt langstrakte land, fra Vardø i nord til Kristiansand i sør. Det er skytesaker som har vært dominerende. Den mye omtalte saken i Lavangen hvor en person førte en hjullaster inn i en politibil og ble skutt med en rekke skudd, var gjenstand for en omfattende og kostbar etterforskning som inkluderte rekonstruksjon av hendelsen. Det er ikke tvil om at disse utrykningene skaper et betydelig press på virksomheten og kapasiteten til de 13 etterforskerne i etterforskningsavdelingen. Flere av sakene får derfor for lang saksbehandlingstid selv om den gjennomsnittlige tidsbruk er akseptabel.

Gjennom året har vi hatt saker i alle rettsinstanser, hvorav tre i Høyesterett. Den ene av disse gjaldt dom for seksuelt krenkende atferd i en undervisningssituasjon. Den andre saken gjaldt hvordan opplysninger som ble gitt under lukkede dører i Eirik Jensen saken kunne benyttes av Gjenopptakelseskommisjonen i en sak til behandling der. Endelig ble et forelegg vi hadde utferdiget til en representant for påtalemyndigheten behandlet i vår høyeste domstol. Denne saken har viktige uttalelser om bestemmelsen om tjenestefeil, og således viktig både for oss og den ordinære påtalemyndighet.

Vi har ellers hatt en sak i både tingrett og lagmannsrett med det vi mente var straffbar maktbruk. I lagmannsretten endte det med at det bestemmende mindretall frifant, fire dommere stemte med andre ord for domfellelse. Frifinnelsen illustrerer en erfaring Spesialenheten har opparbeidet gjennom snart 20 år, at terskelen for domfellelse er høy i saker som omhandler maktanvendelse. Frifinnelsen i den såkalte Kongsbergsaken illustrerer det samme. Ankeforhandling i den saken er berammet i april 2024. At det i flere tilfeller har blitt frifinnelse innenfor denne lovbruddskategori henger selvsagt blant annet sammen med at politiet har lovlig adgang til å anvende makt, og grensen for når denne maktutøvelsen representerer straffbart forhold kan være vanskelig å trekke. I vurderingen må vi også ta hensyn til den praksis som Høyesterett har utpenslet; nemlig at tjenestepersoner må tilstå et spillerom for feilvurderinger som skjer under tidspress. Maktsaker er i kjerneområdet for vår virksomhet, og vi vil fortsette å prøve saker for domstolene der vi mener at maktbruken ikke er nødvendig eller forholdsmessig.

Politiets bruk av skytevåpen, og særlig der liv går tapt, må få særlig oppmerksomhet hos oss. Siden 2005 har 11 personer blitt skutt og drept av politiet, 9 av disse etter 2015. I samme periode var det 38 saker hvor noen ble skadet av politiskudd, og 25 av disse har skjedd etter 2015. Spesialenheten får stadig spørsmål om ulike sider ved skytesakene. Gjennom vår etterforskning får vi et relativt godt bilde av ulike sider ved politiets bruk av våpen. Vi foretar derfor nå en ytterligere systematisering for å bringe videre våre erfaringer. Å bidra til læring og opplæring for å bidra til at færrest mulig dør eller blir skadet som følge av politiskudd ser vi på som en viktig side av vårt mandat. Politiskudd har også vært gjenstand for oppmerksomhet i media i løpet av fjoråret. Blant annet har det vært skrevet om kravet om adskillelse i disse sakene. Foranlediget av denne debatten tydeliggjør vi nå våre forventninger om dette til politidistriktene i vår dialog umiddelbart etter hendelsene.

Vår omorganisering med én etterforskningsavdeling og et sentralt saksmottak har nå virket i over to år. Det er nedsatt en intern arbeidsgruppe som har sett på effektene av virksomhetsendringen, og som avga sin rapport 2. februar 2024. Et eksternt medlem fra Domstoladministrasjonen deltok i arbeidet, og det var fruktbart. I skrivende stund er rapporten ikke behandlet. Så langt vil jeg likevel si at vi ved etableringen av et sentralt saksmottak bidrar til jevnlig og god kontakt mellom oss og politidistriktene.

Disse møtene har avdekket at våre kontaktpunkter er ulikt organisert og har ulik forankring i politidistriktene. Noen er i stab for virksomhetsstyring, andre har leder for retts- og påtaleenheten som kontaktperson og atter andre leder FSI. Enkelte distrikter kombinerer disse. Vi skal ikke legge oss opp i politidistriktenes organisering, men vil likevel bemerke at det å ha visepolitimester eller leder for retts- og påtaleenhet som er del av politidistriktets kontaktapparat med oss oppleves som svært fruktbart. Det gir god forankring for ulike problemstillinger, men også for læring. Hva gjelder læring knyttet til våre saker oppleves det at politidistriktene jobber forskjellig. Dette er jo en problemstilling som har vært kjent over år. I dette bildet må det også fremheves som vår erfaring at Politidirektoratet jobber mer systematisk med dette nå, og vårt samarbeid med direktoratet oppleves som godt. Det samme må sies om Politihøgskolen som vi har god kontakt med på ulike områder.

Gjennom året har ledelsen ved Spesialenheten hatt møter med fire politimestere med tilhørende ledergrupper. Disse møtene oppleves som konstruktive fra vår side, og vi vil fortsette med slike møter i årene som kommer.

I 2023 inngikk vi en felles overenskomst med våre nordiske søsterorganisasjoner som blant annet skal legge bedre til rette for utveksling av erfaringer og studieopphold hos hverandre. Vi har så langt ikke hatt studieopphold hos noen.

Hamar, 15. februar 2024



Terje Nybø

## II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

### II.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Spesialenheten for politisaker er en riksdekkende etterforsknings- og påtaleenhet som skal etterforske og avgjøre om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten. Spesialenheten for politisaker ble operativ fra 1. januar 2005. Spesialenheten er ikke en del av politiet eller den ordinære påtalemyndighet. Enheten er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og faglig underlagt riksadvokaten. Spesialenheten skal, ved å etterforske og irtteføre straffbare forhold begått av ansatte i politiet og påtalemyndigheten, bidra til å opprettholde befolkningens tillit til disse etatenes myndighetsutøvelse.

### II.2 Organisasjon og ledelse

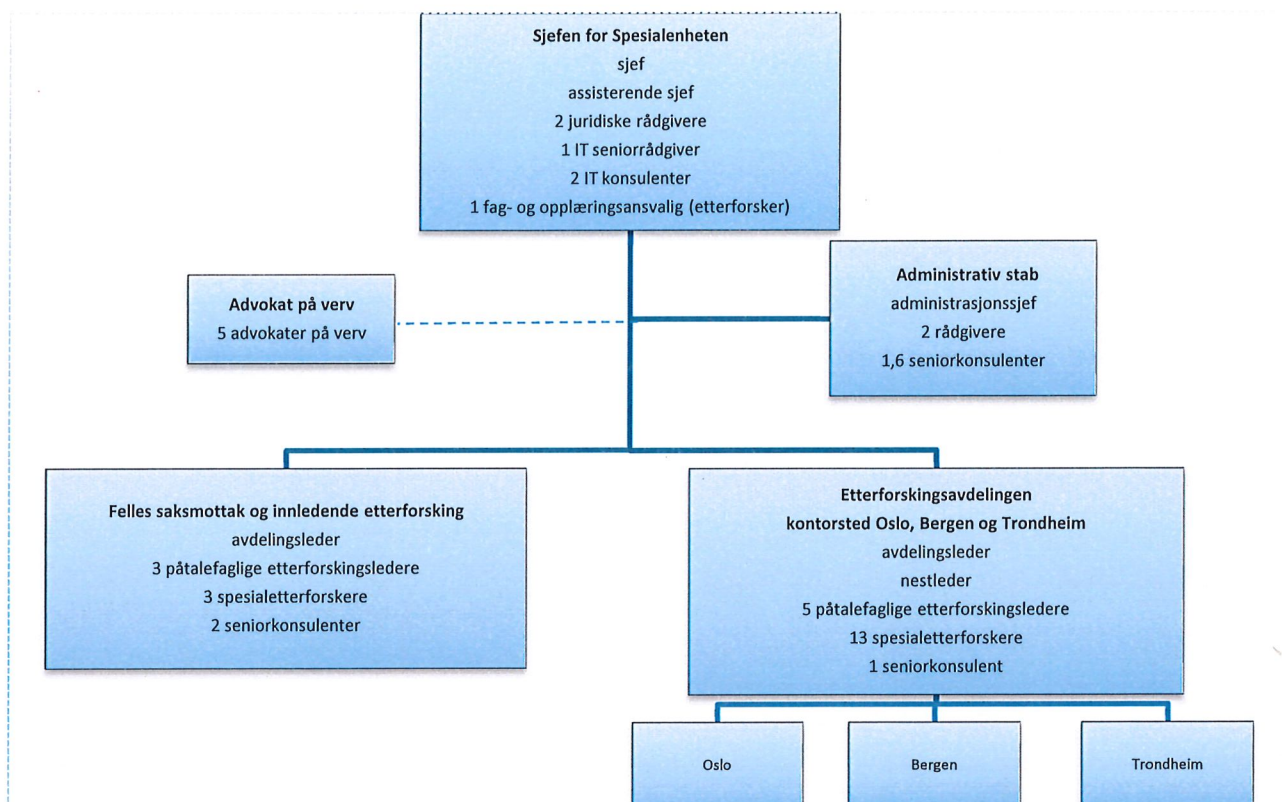
Sjefen for Spesialenheten, juridiske rådgivere, avdeling for saksmottak og innledende etterforskning og administrativ stab har kontorsted på Hamar. Etterforskningsavdelingen er lokalisert i Oslo, Bergen og Trondheim.

Spesialenheten har pr. 1. januar 2024 43 faste stillinger. Disse fordeler seg på 17 spesialetterforskere (hvorav 1 jobber som fag- og opplæringsansvarlig), 9 påtalefaglige etterforskningsledere, 2 juridiske rådgivere og 9 administrative stillinger hvorav 2 på IT. Det er 4 fast ansatte ledere samt sjef og assisterende sjef. I tillegg deltar 5 privatpraktiserende advokater som er oppnevnt på verv i behandling av straffesaker. Alle advokatene har variert og omfattende arbeidserfaring fra privat og offentlig virksomhet.

Ordningen med advokater på verv skal understreke enhetens uavhengighet og er ment å bidra til økt tillit og legitimitet over avgjørelsene. Det er stadig oppmerksomhet om å bruke advokatene på en slik måte at disse overordnede hensyn ivaretas.

Pr. dags dato består ledelsen av:

- Sjef: Terje Nybøe
- Assisterende sjef: Guro Glærum Kleppe
- Administrasjonssjef: Vigdis T. Aaseth
- Leder for etterforskningsavdelingen: Liv Øyen
- Leder for saksmottak og innledende etterforskning: Espen Krogh
- IT seniorrådgiver: Ole Morken



## II.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall

Spesialenheten er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Bevilgning over statsbudsjettet i 2023 var 64,829 millioner kroner inkludert overføring fra 2022, revidert nasjonalbudsjett og lønnskompensasjon etter lønnsoppjøret. Spesialenheten utarbeider sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet, i henhold til de statlige regnskapsstandardene SRS, i tillegg til den ordinære statsregnskapsrapporteringen som følger kontantprinsippet. Nærmere omtale fremgår i del VI. Årsregnskap.

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2020, 2021, 2022 og 2023.

Beløp i hele 1000 kroner

	2020	2021	2022	2023
Antall årsverk	37	38	43	42
Samlet tildeling kap. 460 (inkl. tilleggsbevilgninger og overført fra tidligere år)	56 454	57 076	63 114	64 829
Lønn og sosiale utgifter ekskl. pensjonskostnader *)	35 205	37 093	42 819	44 878
Pensjonskostnader	3 195	3 531	5 076	7 627
Honorarer til advokater på verv, inkl. arbeidsgiveravgift	3 498	3 400	1 331	878
Lønnskostnader pr. årsverk, uten pensjonskostnader	1 038	1 079	1 126	1 266
Utnyttelsesgrad	97,2 %	95,0 %	99,3 %	104,5 %

\*) Eksklusive honorarer til advokater på verv

Tabellen nedenfor viser antall mottatte anmeldelser og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i perioden fra 2020 til 2023. Kommentarer og øvrige tall fremgår i del III, «Årets aktiviteter og resultater».

	2020	2021	2022	2023
Mottatte anmeldelser	1260	1050	877	1047
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid – antall dager	193	159	140	137

### III. Årets aktiviteter og resultater

#### III.1 Resultater og måloppnåelse 2023

I tillegg til å bidra til å nå det overordnede målet i justis- og beredskapssektoren som er satt i Prop. 1 S (2022-2023) om sterke og trygge lokalsamfunn over hele landet, skal Spesialenheten særlig bidra til å nå følgende sektormål:

- Lav kriminalitet
- Rettssikkerhet

Justis- og beredskapsdepartementet har i samarbeid med Spesialenheten og Riksadvokatembetet fastsatt virksomhetsspesifikke mål og styringsparametere som gjelder for hele virksomheten.

##### III.1 a Ansatte i politiet og påtalemyndigheten gjør ikke straffbare handlinger i tjenesten

<b>VIRKSOMHETSMÅL 1:</b>	<b>Ansatte i politiet og påtalemyndigheten gjør ikke straffbare handlinger i tjenesten</b>
<b>Rapportering:</b>	Årsrapport
<b>Beskrivelse:</b> I en demokratisk rettsstat er det avgjørende at befolkningen har tillit til politiet og påtalemyndigheten. Mistanker om at ansatte i de to etatene gjør straffbare handlinger i tjenesten er egnet til å svekke tilliten. Spesialenheten skal ta imot og behandle alle meldinger om straffbare forhold begått i tjenesten av ansatte i politiet eller påtalemyndigheten. Dersom det er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold skal Spesialenheten gjennomføre etterforskningen effektivt og med høy kvalitet. Avgjørelsene til Spesialenheten skal være skriftlige og begrunnet. Saker som avgjøres med tiltale, fører i utgangspunktet Spesialenheten for retten.	

Det vises til statistikken omtalt under punkt III 1. f hvor det fremgår at vi har fattet positiv påtaleavgjørelse (tiltale, forelegg eller påtaleunntatelse) i 3 % av våre saker i 2023. Tallet er relativt stabilt i forhold til foregående år. I år har vi gjort et skille mellom de sakene som det ikke iverksettes etterforskning i, og de sakene som faktisk etterforskes. Av de som etterforskes er det 10 % straffereaksjoner. Vi mener det er hensiktsmessig å synliggjøre dette.

Det lave tallet hva gjelder riksadvokatens omgjøringer etter klage er også et uttrykk for at Spesialenheten legger en riktig norm (objektive og subjektive straffbarhetsvilkår) til grunn for de strafferettslige avgjørelser som fattes.

##### III.1 b Etterforskningen til Spesialenheten er uavhengig

<b>VIRKSOMHETSMÅL 2:</b>	<b>Etterforskningen til Spesialenheten er uavhengig</b>
<b>Rapportering:</b>	Årsrapport

**Beskrivelse:**

For at Norge skal oppfylle sin menneskerettslige plikt til uavhengig etterforskning av brudd på retten til liv og forbudet mot tortur eller nedverdiggende eller umenneskelig behandling, skal Spesialenheten etterforske saken når noen dør eller blir alvorlig skadd som følge av tjenestehandlinger eller mens de er tatt hånd om av politi eller påtalemyndigheten. Slike saker skal Spesialenheten etterforske uavhengig av mistanke om straffbare forhold. Kravene som blir stilt til etterforskningen er at den er av høy kvalitet, uavhengig og tilstrekkelig, at den skjer i et tillitvekkende tempo og at etterforskningen og avgjørelsene er så åpne som mulig. Under etterforskningen må den som har blitt utsatt for tjenestehandlingen og/eller deres pårørende bli involvert slik at alle rettigheter er ivaretatt.

Vi har fremhevet tidligere at vi er svært bevisst vårt etterforskningsansvar for de sakene som er undergitt obligatorisk etterforskning. I 2023 hadde vi som nevnt flere saker innen denne kategorien, og en del av disse var svært ressurskrevende. Etterforskningen i disse sakene går ofte lengre enn det som er kravet etter straffeprosessloven som er å skaffe til veie de nødvendige opplysninger for å påtaleavgjøre saken.

I 2023 har det i noen medier blitt stilt spørsmål ved vår reelle uavhengighet, blant annet fordi vi i enkelte tilfeller benytter lokalt politi. Vårt syn er at dette ikke utfordrer vår uavhengighet. De tilfeller der lokalt politi bistår enheten er de saker som krever umiddelbar bevissikring. At dette kan gjøres er også forutsatt i påtaleinstruksen. Ellers benytter vi så langt som mulig Kripos som bistandsorgan. Hva gjelder Kripos har vi en pågående diskusjon med særorganet om hvem som skal dekke utgiftene til den bistanden som gis. Kripos har foreløpig gitt uttrykk for at bistand som nærmer seg årsverk fra deres side bør belastes Spesialenheten. Prinsipielt er vi enig i dette. I motsatt fall vil vi kunne komme i en situasjon der Kripos måtte prioritere mellom oss og annen viktig bistand, og det vil klart utfordre vår uavhengighet.

### III.1 c Spesialenheten sikrer politiet og påtalemyndigheten tilgang til erfaringslæring

<b>VIRKSOMHETSMÅL 3:</b>	<b>Spesialenheten sikrer politiet og påtalemyndigheten tilgang til erfaringslæring</b>
<b>Rapportering:</b>	Årsrapport
<b>Beskrivelse:</b>	
<p>Politiet og påtalemyndigheten har behov for kunnskap om sakene til Spesialenheten. Ved å bruke erfaring fra Spesialenhetens saker, kan kriminelle tjenestehandlinger avdekkes og forebygges. Sakene kan gi grunnlag for læring om hva som er god og dårlig tjenesteutøvelse i både politi- og påtalemyndigheten, og lede til utvikling. Erfaring fra etterforskning av hendelser der noen er alvorlig skadd eller død, kan gjøre det mulig å forebygge liknende hendelser i fremtiden.</p>	

Den ønskede effekten er selvsagt at liknende saker ikke skal skje på nytt, ved at politiet og påtalemyndigheten lærer av de saker Spesialenheten har behandlet. Politidirektoratet har en instruks om oppfølging av Spesialenhetens vedtak. I instruksen er det et eget punkt om at Spesialenheten skal gis tilbakemelding om oppfølgingen. Direktoratet har for 2023 utarbeidet en slik rapport, hvilket må sies å være et betydelig fremskritt ved den systematiske tilnærmingen til disse vedtakene. Spesialenheten har ikke selv tilstrekkelig kapasitet til å jobbe enda mer aktivt med læringspunkter ut over det som omtales i årsrapporten om saker sendt til administrativ gjennomgang. Basert på ulike



henvendelser fra både media og politiet, har vi som nevnt for skytesaker satt i gang et internt arbeid med en viss registrering av ulike faktorer, men vår kapasitet til slikt arbeid er svært begrenset.

### III.1 d Kompetanse

<b>STYRINGSPARAMETER 1:</b>	Andel ansatte som har gjennomført kompetansetiltak
<b>Rapportering:</b>	Tertial- (avvik) og årsrapport
<b>Beskrivelse:</b> Kompetanseutviklingen i Spesialenheten må holde følge med utviklingen i samfunnet, ikke minst den faglige utviklingen som skjer i politiet og påtalemyndigheten for at Spesialenheten skal bidra til oppnåelse av sektormålene lav kriminalitet og rettssikkerhet. Enheten må være svært god på de etterforskningsmetodene som står sentralt i sakene som etterforskes i enheten, og det gjelder spesielt avhør. For å sikre at Spesialenheten er tilstrekkelig uavhengig, må de ansatte i enheten ha rett kompetanse til å bestille og lede bistand når det er nødvendig å bruke metoder som enheten selv ikke kan ha spesialistkompetanse på.	

Fra 1. januar 2023 har vi fag- og opplæringsansvarlig i full stilling. Vedkommende er del av beredskapsvakt og har således vaktuer som de andre spesialefterforskerne, og regnes derfor som en av våre 17 etterforskere. Ellers er stillingen fristilt for etterforskningsoppgaver. Dette er en bevisst prioritering for å styrke kompetansearbeidet. Vedkommende fungerer blant annet som kontaktledd til nasjonale referansegrupper og deltar i ekstern referansegruppe for nasjonal OÅO og leder vår interne kompetansegruppe. For å strukturere det systematiske kompetansearbeidet er det også etablert faggrupper/referansegrupper for ulike fagfelt som avhør, etterforskningsledelse (både juridisk og etterforskningsfaglig), digital etterforskning og straffesaksstøtte.

Gruppene skal primært virke for å følge med på sine fagområder og gi innspill til fag- og opplæringsansvarlig. Referansegruppene vil også bidra i evalueringsarbeid og tilbakemeldingssamtaler innen sine fagområder. Alt samles i kompetansegruppen som også skal arbeide med å kartlegge Spesialenhetens samlede kompetanse for derigjennom å synliggjøre eventuelle opplærings- eller rekrutteringsbehov.

Det kompetansehevende arbeidet vi nå er i gang med er helt nødvendig for at vi skal holde tritt med den utviklingen som skjer i politiet og påtalemyndigheten, og de faglige krav som stilles til oss. Vi har også hatt en medarbeider på utdanning innen funksjonsrettet ledelse for etterforskningsledere. Vedkommende har dessverre nylig sluttet.

I 2023 har vi sluttført Kreativ opplæring, vi har fortsatt med våre moduler innen OÅO og vi har gjennomført 15 timer kurs i Indicia for alle etterforskere og jurister.

Flere av våre spesialefterforskere har imidlertid ikke den grunnleggende videreutdanning i etterforskning som er en basisutdanning for å gjennomføre ulike utdanninger innen etterforskning ved Politihøgskolen. Vi har gjennom dialog med høgskolen nå fått to plasser på den utdanning som gjennomføres vinteren 2024. Alt i alt er vi fornøyd med hva vi har fått til av viktige kompetansehevende tiltak.

To medarbeidere har gjennomført 6-dagers grunnkurs i offentlige anskaffelser.

### III.1 e Informasjonsdeling

<b>STYRINGSPARAMETER 2:</b>	<b>Informasjonsdeling</b>
<b>Rapportering:</b>	Tertial- (avvik) og årsrapport
<b>Beskrivelse:</b> Riktig informasjon på riktig måte til riktig mottaker er avgjørende for at Spesialenheten skal bidra til lav kriminalitet og rettssikkerhet. Offentlighet rundt enhetens virksomhet er avgjørende for å bygge tillit til enheten. God kunnskap om Spesialenheten hos politiet, i påtalemyndigheten og hos folk flest er nødvendig for at enheten skal få meldinger om forhold som skal behandles eller etterforskes av enheten. Erfaring fra sakene som enheten har behandlet er en viktig kilde til læring i politiet og påtalemyndigheten, og også utgangspunkt for kritisk journalistikk og forskning.	

Det er ingen endring fra tidligere om interessen for Spesialenhetens saker fra riksmidia, lokalpresse og publikum generelt. Vi er bevisst medias viktige rolle og praktiserer meroffentlighet så langt det lar seg gjøre innenfor lovmessige krav om taushetsplikt og personvern. I 2023 ga vi blant annet innsyn til Bergens Tidende i en rekke skytesaker der det var ønske om å ettergå vår etterforskning. Oppslagene medførte at både vi og Politidirektoratet har innskjerpet rutinene om adskillelse etter saker som krever umiddelbar innsats fra oss (primært skytesaker hvor noen er død eller alvorlig skadet).

Innsynsbegjæringer utenfor straffesakene er som tidligere nevnt økende i både omfang og kompleksitet. Vi bruker mye tid på disse, og klarer ikke å overholde lovpålagte krav om hvor raskt disse henvendelsene skal besvares. Dette er utførlig beskrevet i andre tertialrapportering.

Hjemmesiden vår er kilde til god informasjon. Å holde hjemmesiden oppdatert med god systematikk og et brukervennlig grensesnitt krever mye arbeid, men vi har brukt noe tid på å forbedre grensesnittet i 2023.

Hva gjelder informasjonsdeling ellers, bidrar Spesialenheten på flere måter til erfaringslæring i politiet og påtalemyndigheten. Vi har gjennomført ca. 25 foredrag og møtt ledergruppene i fire politidistrikter i 2023.

Vi har årlige møter med Politidirektoratet og Nasjonal ledergruppe for å dele kunnskap om områder som er egnet for læring, med henvisning til aktuelle saker sendt til administrativ vurdering i direktoratet.

### III.1 f Statistikk

<b>STATISTIKK:</b>	
<b>Rapportering:</b>	Tertial- og årsrapport
- Saksbehandlingstid - Andel saker avgjort innen 5, 9 og 12 md. - Mottatte meldinger - Avgjørelser - Saker til behandling	

### Saksbehandlingstid

Det er viktig for rettssikkerheten til den enkelte som får sin sak behandlet av Spesialenheten at saksbehandlingstiden ikke er for lang. Folks tillit til ordningen påvirkes av blant annet saksbehandlingstid. Spesialenheten må derfor behandle saker med effektive rutiner innenfor rimelige tidsrammer. Enhetens mål er at gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke skal overskride 150 dager.

Total saksbehandlingstid for alle saker fra mottatt sak til avgjørelse i 2023 er 137 dager. Tilgjengelig statistikkverktøy (PAL) skiller ikke på saksbehandlingstid pr. avdeling. Vi arbeider med å få gjort tilpasninger i verktøyet slik at vår statistikk gir bedre mulighet for styring og rapportering i forhold til dagens organisasjonsstruktur. Slik kan vi for eksempel skille ut hvor lang saksbehandlingen er i saksmottaket, i etterforskningsavdelingen og hos sjefen. Dette kan gi bedre indikasjon på hvordan vi framover skal arbeide med ressursallokeringen i virksomheten.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2020, 2021, 2022 og 2023 fra saken er mottatt til innstilling er sendt sjefen til avgjørelse, og fra innstilling er sendt sjefen til saken er avgjort.

2020	2021	2022	2023
193	159	140	137

Saksbehandlingstiden har vi hatt stor oppmerksomhet om etter at den i flere år har vært for høy. Den har siden 2022 vært på et akseptabelt nivå, og det vurderes i dag ikke å være behov for ytterligere nedgang av den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. Det må erkjennes at det er sakene som avgjøres uten at det iverksettes etterforskning som bidrar mest til den reduserte saksbehandlingstiden. Etterforskningsavdelingens 13 etterforskere er som nevnt presset på kapasitet og flere av sakene som ble behandlet i avdelingen fikk alt for lang saksbehandlingstid.

### Andel saker avgjort innen 5, 9 og 12 mnd.

Tabellen nedenfor viser andelen av saker som er avgjort innen 5, 9 og 12 måneder eller mer for hele virksomheten totalt for årene 2020, 2021, 2022 og 2023. Det er innenfor kategorien 9-12 måneder vi må se på innretningen av etterforskningen hva gjelder tidsbruken i disse sakene.

	2020	2021	2022	2023
Innen 150 dager (5 måneder)	43 %	56 %	62 %	67 %
Innen 270 dager (9 måneder)	31 %	28 %	18 %	12 %
Innen 365 dager (12 måneder)	16 %	8 %	11 %	10 %
Over 365 dager (12 måneder)	10 %	8 %	9 %	11 %

### Mottatte saker og anmeldelser

Tabellen nedenfor viser antall mottatte saker og anmeldelser i 2020, 2021, 2022 og 2023. At antall anmeldelser er flere enn antall saker skyldes at en sak kan omfatte flere anmeldte og/eller flere anmeldte forhold.

2020		2021		2022		2023	
Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser
788	1260	705	1050	703	877	817	1047

Det var en nedgang i antall mottatte anmeldelser i 2022. Antallet i 2023 er på samme nivå som tidligere år. At det var nedgang i fjor anses som naturlige svingninger.

Tabellen nedenfor viser antall mottatte anmeldelser og mottatte saker pr. politidistrikt i 2020, 2021, 2022 og 2023. Politidistriktene er i denne oversikten å anse som geografiske områder, hvilket betyr at Oslo omfatter særorganer som har sitt kontor i Oslo.

	2020	2021	2022	2023
Politidistrikt	Anmeldelser	Anmeldelser	Anmeldelser	Anmeldelser
Oslo	259	203	201	259
Øst	135	149	121	129
Innlandet	79	67	48	62
Sør-Øst	121	132	107	137
Agder	101	81	48	49
Sør-Vest	161	107	69	65
Vest	127	107	71	107
Møre og Romsdal	51	44	47	52
Trøndelag	75	66	66	52
Nordland	58	54	31	55
Troms	56	21	34	40
Finnmark	23	16	32	32
Sysseimesteren	1			3
Andre	13	3	2	5
<b>Totalt</b>	<b>1260</b>	<b>1050</b>	<b>877</b>	<b>1047</b>

### Avgjørelser

Tabellen nedenfor viser antall påtaleavgjorte saker og anmeldelser, positive avgjørelser (forelegg, tiltaler, påtaleunntatelser) anmeldelser som er henlagt uten etterforskning, saker sendt til administrativ vurdering og antall klager behandlet hos riksadvokaten.

	2020	2021	2022	2023
Påtaleavgjorte saker	872	830	688	846
Påtaleavgjorte anmeldelser	1375	1264	974	1157
Positive påtaleavgjørelser	56 (4 %)	65 (5 %)	29 (3 %)	42 (3 %)
Antall personer/foretak som ble ilagt en straffereaksjon	31/1	25/1	25/1	29/2
Henlagt uten etterforskning	50 %	59 %	64 %	65 %
Oversendt til administrativ vurdering	57	50	36	55
Klager til riksadvokaten	203	150	122	202

846 saker ble påtaleavgjort av Spesialenheten i 2023. Sakene utgjør til sammen 1157 anmeldelser. At antall anmeldelser er flere enn antall saker skyldes at en sak kan omfatte flere anmeldte og/eller flere anmeldte forhold.

Andelen saker som er henlagt uten iverksatt etterforskning jf. straffeprosessloven § 224 (avgjørelseskode 022 og 106) utgjør ca. 65 % av påtaleavgjorte saker. Prosentandelen kan ikke i seg selv være et mål for straffesaksbehandlingen. Det viktige er om vurderingen av om det er rimelig grunn til å iverksette

etterforskning eller ikke er tuftet på de riktige kriterier, og at det av den grunn fattes korrekte avgjørelser. For å oppfylle Spesialenhetens mandat er det likevel viktig at det ikke stilles for strenge krav til denne rimelighetsvurderingen. Dette er relevant i et tillitsperspektiv, og derfor har vi også kontinuerlig oppmerksomhet om dette. I den forbindelse fremheves at ved det sentrale saksmottaket foretas vurderingen av både spesialetterforsker, påtalefaglig etterforsningsleder og i flere tilfeller av advokat på verv. Dette bidrar til en god faglig forankring av vurderingen.

Det er iverksatt etterforskning i 35 % (399 anmeldelser) av enhetens behandlede anmeldelser (1157) i 2023, og det er i 10 % (42 anmeldelser) av disse reagert med forelegg, siktelse, tiltale eller påtaleunntatelse. Dersom vi inkluderer anmeldelser som er henlagt uten etterforskning er andelen hvor det er ilagt straffereaksjon 3 %. For oss er det et poeng å tydeliggjøre den høyere andelen straffereaksjoner (positive påtaleavgjørelser) i de sakene det faktisk er iverksatt etterforskning i.

Spesialenheten har i 2023 oversendt 55 saker til politimester eller sjef for særorgan for administrativ vurdering, jf. påtaleinstruksen § 34-7.

Riksadvokaten har i 2023 behandlet 202 klager på Spesialenhetens avgjørelser. Antallet klager utgjør 23 % av påtaleavgjorte saker (846 saker). Spesialenhetens vedtak er av Riksadvokaten opprettholdt i 191 av de 202 sakene. Riksadvokaten har i fem saker omgjort Spesialenhetens henleggelsesbegrunnelse, og i seks saker er det bedt om at det iverksetters ytterligere etterforskning/vurdering.

#### Saker til behandling

Tabellen nedenfor viser antall saker til behandling pr. 31. desember 2023. Kolonnen for 2022 og 2023 viser i tillegg til totalt antall saker også antallet saker pr. avdeling (etter omorganiseringen).

Avdeling	2020	2021	2022	2023
Saksmottak og innledende etterforskning *)			82	80
Etterforskningsavdeling			140	120
Sjefen			34	25
<b>Totalt</b>	<b>306</b>	<b>225</b>	<b>256</b>	<b>225</b>

38 av sakene i tabellen ovenfor er over 9 måneder. Det er som nevnt over saker i denne kategorien vi må ha oppmerksomhet på fremover, fremfor den gjennomsnittlige saksbehandlingstid som nå er på et akseptabelt nivå.

## IV. Styring og kontroll i Spesialenheten

### IV.1 Internkontroll

#### IV.1 a Generelt om virksomhetens internkontroll og risikostyring

Spesialenheten har god styring og kontroll tilpasset enhetens egenart, risiko og vesentlighet. Vi gjennomfører jevnlig en overordnet risikovurdering. Generelt inkluderer dette en vurdering av risikobildet og eventuelle konsekvenser samt ulike risikoreduserende tiltak dersom sannsynlig risiko tilsier at det er nødvendig.

Vår vurdering er at risikobildet i hovedsak ikke er kritisk, selv om situasjonen på IT-siden nå vurderes å være på et kritisk nivå. Det vises til pkt. V annet avsnitt. Det samme gjelder situasjonen i etterforsningsavdelingen, jf. den nærmere omtale samme sted, tredje avsnitt.

Omorganiseringen som ble gjennomført i 2021 er nylig evaluert, og arbeidsgruppens rapport ble avlevert 2. februar 2024. I skrivende stund er ikke rapporten bearbeidet, og den vedlegges i sin helhet. I hovedsak beskrives organisasjonsendringene positivt, men med forslag til justeringer.

Økonomistyringen ivaretas gjennom regnskapsrapportering hvert tertial som tilfredsstillende krav til korrekthet. Videre benyttes ulike rapporter (utviklet av DFØ) for løpende økonomistyring, regnskapskontroll og informasjon gjennom året. Samlet gir dette grunnlag for budsjettering, budsjettjusteringer og nødvendige beslutninger.

To vedvarende utfordringer for oss er sammenfallende hendelser og tilstrekkelig beredskap/ ikke minst om natten. Vår erfaring med politiet er at de forventer en organisasjon som i større grad matcher politiet som beredskapsorganisasjon. Dette kan vi selvsagt ikke oppfylle, men vi jobber kontinuerlig med å bedre vår beredskap. Det er etablert SMS-tjeneste for tidlig varsling til spesialetterforskerne slik at utrykning kan skje raskere, og vi har 1. januar 2024 implementert ny telefonløsning som gjør at både etterforsker og jurist på vakt kan betjene vakttelefonen.

Risikovurderingen er ellers i tråd med kravene i økonomiregelverket.

#### IV.1 b Oppfølging av tillitsreformen

<b>OPPDRAK 1:</b>	Oppfølging av tillitsreformen
<b>Rapportering:</b>	Årsrapporten
<b>Nærmere omtale:</b> Regjeringen har satt i gang arbeidet med en tillitsreform i offentlig sektor. Reformen handler om å gi de ansatte tid og tillit til å gi brukerne bedre tjenester. Sentrale virkemidler i gjennomføringen av reformen er forbedret styring og reduserte rapporteringskrav. Departementet ber Spesialenheten vurdere aktuelle tiltak for å ivareta intensjonene bak reformen. Videre ber vi virksomheten vurdere om det er mulig å redusere interne styringssignaler, rapporteringskrav og resultatkrav som binder opp ressurser og innsnevrer handlingsrommet i oppgaveutførelsen. Vurderingene bør gjøres i samarbeid med de ansattes organisasjoner. Vi ber om en kort omtale av gjennomførte tiltak i årsrapporten.	

Spesialenhetens ledergruppe har oppmerksomhet om tillitsreformen. Partssamarbeidet oppleves som godt, og vi mener det er god samhandling mellom arbeidsgiver og arbeidstakere. Det er iverksatt flere tiltak som bygger opp om de prinsipper tillitsreformen hviler på:

- Det er som nevnt tidligere gitt delegert påtalekompetanse til et utvalg jurister for avgjørelse i saker som henlegges fordi det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning jf. straffeprosessloven § 224. Dette har bidratt til langt lavere saksbehandlingstid og anses slik sett som et godt tiltak i forhold til samfunnsålet om at offentlige tjenester skal ha bedre kvalitet og avgjørelser til rett tid.
- Vi har gått gjennom våre rutiner og alle er nå samlet lett tilgjengelig på Intranettet. Dette bidrar til økt selvstendighet og mindre spørsmål om ulike arbeidsoppgaver.

- Vi har langt mindre intern rapportering, for eksempel har vi avsluttet å registrere antall avhør, og vi har kun rapportering om porteføljesituasjonen én gang i måneden.
- For å sikre robusthet, mestring og trygghet i arbeidsoppgavene og god samhandling har administrativt personell, som har oppgaver med straffesaksstøtte og telefon-/postmottak, selv utarbeidet rutinebeskrivelser for sine ulike roller. Dette er medarbeidere som er tilknyttet ulike avdelinger som i en prøveperiode nå ruller på disse oppgavene. De skriver referat fra ukentlige samarbeidsmøter hvor de selv planlegger og koordinerer kommende uke.
- Beredskapsvakten er gitt større frihet til å uttale seg til media, og alle etterforskere og jurister i enheten er gitt fullmakt til å behandle vakthenvendelser.
- Det er etablert faggrupper innenfor flere fagområder. Disse har et selvstendig ansvar for utvikling innen sitt respektive fagområde. Dette frigjør betydelig tid hos ledergruppen, som tidligere måtte behandle mange detaljspørsmål.
- Hele innretningen med et sentralt saksmottak med dedikert personell innen alle faggrupper bidrar til raskere avgjørelser med riktig kvalitet. Dette er også et uttrykk for tillit, og bidrar til faglig autonomi.

Alt dette er tiltak vi mener bidrar til bedre balanse mellom styring, ledelse, tillit, autonomi og kontroll. Det skaper dermed en kultur for selvstendighet og ansvar, selvsagt med de begrensninger som ligger i en hierarkisk organisasjon som vår.

#### **IV.1 c Saker fra Riksrevisjonen og Sivilombudet**

Det foreligger ikke merknader fra Riksrevisjonen eller Sivilombudet.

## **IV.2 Fellesføringer og øvrige krav fra Regjeringen**

### **IV.2.a Lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse**

Spesialenheten har ikke lærlinger tilknyttet seg. Vi har ikke vurdert noen lærefag som aktuelle for virksomheten nå da enhetens størrelse (43 ansatte) gjør det vanskelig å tilfredsstille krav til faglig ledelse. Dette gjelder både i forhold til kapasitet og kompetanse. Enheten er følgelig heller ikke tilknyttet noe opplæringskontor.

### **IV.2.b Redusere konsulentbruken**

Spesialenheten har i 2023 brukt kr 40.295 på kjøp av konsulenttenester, noe vi anser som et svært beskjedent forbruk. Tjenesten var knyttet til design og utvikling av Spesialenhetens årsrapport for 2022. Spesialenheten utarbeider årlig årsrapport hvor det blant annet skrives artikler om erfaring fra sakene enheten har behandlet. Årsrapportene bidrar til offentlighet om enhetens arbeid og er en kilde til læring i politiet og påtalemyndigheten.

### **IV.2.c Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er formålstjenlig**

Spesialenheten har ikke muligheter til ytterligere desentralisert arbeid enn det vi gjør i dag. Vi er allerede desentralisert med våre fire lokasjoner og slik vi arbeider ved ulike utrykninger.

## V. Vurdering av framtidsutsikter

Det vises til tidligere innspill om vår budsjettsituasjon. Det fastholdes at vi ikke er tilstrekkelig bemannet innenfor alle stillingskategorier, og at grunnfinansieringen ikke er tilstrekkelig. For å gå i balanse må vi eventuelt kutte i budsjettposter som får stor innvirkning på vår virksomhet. Det er ikke her behov for ytterligere utdyping. For ytterligere detaljer vises til innspillet til RNB 2024 og nedenfor under pkt. VI. Ledelseskomentarer til årsregnskap.

IT-situasjonen er kritisk på flere områder, og i flere år har IT-prosjekter blitt utsatt på grunn av budsjettsituasjonen. Det vil være uansvarlig å ikke ta tak i dette nå, for å forebygge kritiske hendelser og produksjonsstans.

Det må også nevnes en vanskelig situasjon i etterforskningsavdelingen. Vi har nå flere omfattende saker til etterforskning og vi vil ikke oppnå en akseptabel saksbehandlingstid samlet sett for saker under etterforskning. Den lange saksbehandlingstiden innebærer reelt sett et rettssikkerhetsproblem fordi det går ut over kvaliteten at avhørene tas alt for lang tid etter hendelsen. Det svekker også vårt omdømme og tillit. Flere av sakene har gjennom året nærmet seg foreldelse. Det er som kjent kun 13 etterforskere i avdelingen og de klarer ikke å opprettholde god fremdrift med alle sakene som er til behandling. Én stilling er for tiden vakant og én av spesialetterforskerne er langtidssykemeldt, hvilket forverrer situasjonen.

Vi fremhevet i andre tertialrapportering anbefalingene i NOU 2009: 12 Et ansvarlig politi. Utvalget uttrykte som en generell anbefaling at Spesialenheten må ha økonomiske ressurser til å engasjere eksternt mediefaglig og annen bistand slik at enheten og enhetens arbeid kan profileres enda mer systematisk av ledelse og aktuelle ansatte. Slik bistand ville åpenbart kunne bidra til å oppfylle ambisjonen om «god kunnskap om Spesialenheten hos politiet, påtalemyndigheten og hos folk flest». En slik mediefaglig ressurs er fremdeles etterlengtet.

I løpet av de to siste årene har vi hatt en omfattende seksuallovbruddsak i alle rettsinstanser, hvor to poster på nytt skal behandles i tingretten. På grunn av blant annet habilitetsinnsigelser mot de to påtalefaglige etterforskningslederene som skulle aktorere saken, ble det påkrevet å bytte disse med en advokat på verv som nå skal gjennomføre aktoratet. Dette må bety at mye av våre budsjetterte kostnader til advokater på verv må brukes til denne saken, og innebærer at vi får benyttet de øvrige mindre.

### V.I Utviklingstrekk og mulighetsrom

Det er ingen endringer hva gjelder Spesialenhetens oppdrag. Vi har tidligere skrevet at oppdraget gradvis over tid har blitt mer komplekst, og dette fastholdes. Et økende kritisk blikk mot politiet innebærer også økt press på oss. Mange av våre henvendelser knytter seg til misnøye med politiets oppgaveløsning. Dette medfører økt pågang hos Spesialenheten, med anmeldelser for «dårlig politi og påtalearbeid», og vi bruker mye tid på dette. Vår økning i saker vi ikke iverksetter etterforskning i er også en del av dette bildet. Illustrerende er årets mange drapssaker med påfølgende henvendelser til oss om vi skal etterforske politiets håndtering av disse.

Våre hoved- og ankeforhandlinger har ofte stor oppmerksomhet fordi det er et ekstra søkelys på oss som er «vokternes vokter». De tiltalte, som primært er personell fra politiet og påtalemyndigheten, er profesjonelle aktører som er vant til å stå i retten. Dette gir sakene en ekstra dimensjon. Et trekk er at



våre saker som føres i domstolene ofte blir mer vidløftiggjort enn straffesaker hvor det ikke er representant fra politiet eller påtalemyndigheten som er tiltalt.

I tilknytning til fjorårets debatt i Stortinget om Spesialenheten ble det antydnet at våre advokater på verv burde benyttes mer. Den interne evalueringsrapporten peker også på at advokatene må brukes mer strategisk, så vi må fortsatt ha oppmerksomhet om dette. Dersom vi skal kutte utgiftsposter må imidlertid bruken av advokater på verv vurderes.

Om vår uavhengighet må vi også ved denne rapportering nevne én side av vår virksomhet hvor vi reelt sett er avhengig av politiet. Dette gjelder hvordan vi innhenter informasjon, og konkret hvordan vi innhenter ulik dokumentasjon fra politiets registre (primært straffesakssystemet BL og det politioperative systemet PO). Det vises til fjorårets rapportering om dette. Vi har dessverre ikke kommet lenger i dette arbeidet og avventer en tilbakemelding fra POD blant annet om dette, basert på et møte vi hadde i juni 2023.

Intensivert internasjonalt samarbeid og kontakt med forskningsmiljøer vil være bidrag for utvikling av Spesialenheten i flere relasjoner. Det ville styrke vår evne til nytenkning og gi oss kompetanse som samtidig ivaretar vår uavhengighet.

## VI. Årsregnskap

### Ledelseskommmentarer til årsregnskap 2023

#### Virksomhetens formål

Spesialenheten for politisaker er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Enheten er riksdekkende etterforsknings- og påtalemyndighet, og har som oppgave å etterforske saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten.

Spesialenheten for politisaker er ikke en del av politiet eller den ordinære påtalemyndighet. Enheten er en uavhengig organisasjon faglig underordnet riksadvokaten som kan gi pålegg til enheten om iverksetting, gjennomføring og stansing av etterforskning. Riksadvokaten behandler også klager over avgjørelser truffet av Spesialenheten.

#### Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra eget departement. Regnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld. Spesialenheten fører og rapporterer sitt virksomhetsregnskap i henhold til de anbefalte statlige regnkapsstandardene (SRS). Årsregnskapet vurderes å gi et korrekt uttrykk for årets ressursbruk og virksomhetens eiendeler og gjeld.

#### Vurdering av vesentlige forhold

##### Tildeling

Spesialenheten er for budsjettåret 2023 på kap. 460, post 01 tildelt 61,861 millioner kroner. I tillegg har Justis- og beredskapsdepartementet i supplerende tildelingsbrev nr. 2 bekreftet at enheten får overført ubrukt bevilgning på 0,446 millioner kroner fra 2022. I supplerende tildelingsbrev nr. 3. økes enhetens bevilgning for den ekstraordinære lønns- og prisjusteringen og som følge av den midlertidige økte arbeidsgiveravgiften på inntekt over 750 000 kroner med 0,659 millioner kroner. I supplerende tildelingsbrev nr. 4 tildeles ytterligere 1,863 millioner kroner som følge av de budsjettmessige virkningene av lønnsoppgjøret i det statlige tariffområdet i 2023. Til sammen har Spesialenheten i 2023 disponibelt 64,829 millioner kroner, se note A.

##### Forbruk

Forbruk i henhold til SRS pr. 31.12.2023 er 68,261 millioner kroner. Det er bokført 53,384 millioner kroner (78 %) i lønn til ansatte, honorarer til advokater på verv, pensjonskostnader og sosiale kostnader. 14,877 millioner kroner (22 %) gjelder øvrige driftskostnader og avskrivninger. Se note 2, 3, 4 og 5 for nærmere spesifisering.

For Spesialenheten, som er en bruttobudsjettert virksomhet, er det forskjeller mellom det periodiserte virksomhetsregnskapet (SRS) og benyttet bevilgning i henhold til rapportering til statsregnskapet. Forskjellene skyldes at det benyttes ulike regnskapsprinsipper i de to regnskapene. Rapportert til statsregnskapet på kap. 460, post 01 pr. 31.12.2023 er 67,745 millioner kroner. Differansen mellom SRS og kontantrapportering forklares med endring i betalbare poster, avskrivninger, utrangering av anlegg, avsetninger/ avregninger til SPK og merverdiavgift på skyldig leverandørgjeld pr. 31.12.2023. Spesialenheten har i 2023 et overforbruk på 2,916 millioner kroner. Se note B.

## Årsresultat

Virksomhetens overforbruk skyldes i hovedsak uforutsett økning i pensjonsutgiftene og ekstraordinære reisekostnader og straffesakskostnader i forbindelse med utrykninger og straksetterforskning.

Den økonomiske situasjonen i 2023 har vært krevende. Vi meddelte allerede i innspillet til revidert nasjonalbudsjett 14. februar 2023 at vi ville ha et overforbruk på ca. 3,7 millioner kroner. Dette forholdet ble også drøftet i etatstyringsmøte 15. mars 2023. Vi mente det var hensiktsmessig å belyse vår økonomiske situasjon på den måten, ut fra en omforent oppfatning om at grunnfinansieringen til Spesialenheten over år ikke har vært tilstrekkelig. Vi er selvsagt likevel klar over ansvaret som ligger i å holde oss innenfor tildelt ramme. Det estimerte overforbruket skyldtes i hovedsak etterslep på IT-investeringer og oppgraderinger som har vært utsatt i flere år, herunder oppgradering av Public 360, ferdigstilling av Indicia og diverse sikkerhetsarbeid jf. anbefalinger og behov for tiltak som JustisCert har beskrevet som kritisk. Vi måtte også legge inn økning i IT-driftskostnader som gjaldt drift av det nye etterforskningsverktøyet Indicia og leie av datahall, for å nevne noe. Estimert forbruk til lønn og personalkostnader i 2023, sett i forhold til forbruk i 2022, viste en økning på ca. 1,5 millioner kroner. Dette omfattet fast lønn, overtid, godtgjørelse for vakt og beredskap m.m.(særavtaler), honorarer til advokater på verv, arbeidsgiveravgift, pensjon og andre personalkostnader.

Departementet var i møtet 15. mars 2023 tydelige på at vi måtte lage en plan for å få budsjettet i balanse, og vi har gjennom året tatt flere grep for å unngå overforbruk. Blant annet valgte vi fortsatt å holde flere stillinger vakante (juridiske rådgivere hos sjefen og etterforsker og kontorstøtte i saksmottak). Videre reduserte vi bruken av advokater på verv, og utsatte nok en gang flere IT-investeringer. Som følge av disse grepene klarte vi gjennom året å redusere det estimerte overforbruket, og årsresultatet viser derfor et langt lavere forbruk enn varslet i innspillet til revidert nasjonalbudsjett. I andre tertialrapportering og i etatstyringsmøte 1. november varslet vi om et merforbruk på ca. 2 millioner kroner (en reduksjon på 1,7 millioner siden mars). I enhetens interne prognose 15. desember lå vi an til ytterligere reduksjon, og vi forventet da et årsresultat på ca. 1,3 millioner kroner i overforbruk, men så kom faktura fra SPK 20. desember, jf. nærmere om dette nedenfor.

### Utrykninger og straksetterforskning:

Spesialenheten er en hendelsesstyrt virksomhet. Antallet straksetterforskninger/utrykninger varierer fra år til år, og dette er som kjent saker hvor vi har lovpålagte krav om obligatorisk etterforskning. I 2023 hadde vi 11 slike saker, fire av dem med dødsfølge. Til sammenlikning hadde vi i 2020 åtte utrykninger, i 2021 to, og i 2022 fem slike. Åtte av utrykningssakene i 2023 gjaldt hendelser der politiet hadde avfyrt skudd. Skytesakene – som vi ser en økning i – krever særlig omfattende etterforskning fra Spesialenhetens side. Disse sakene er kort og godt ekstra kostbare. Ofte er det flere spesialetterforskere som rykker ut til steder i landet hvor Spesialenheten ikke har tilstedeværelse. For å illustrere kostnadene nevnes som eksempel skytesak med dødsfølge, den såkalte «Lavangensaken», hvor de samlede utgifter til etterforskningen (utgifter til oppbevaring av hjullaster, rekonstruksjon, bistand, reise, opphold og overtid) beløper seg til kr 522.573 i 2023. En annen skytesak med skadefølge i Vardø kostet kr 102.725, og en ikke ferdig etterforsket skytesak i Oslo har så langt kostet 149.000 kroner. Det budsjetteres selvsagt hvert år for slike kostnader, men dette er hendelsesstyrte kostnader som det er helt umulig å budsjettere sikkert med. Det er altså disse utgiftene som (sammen med pensjons-kostnadene nevnt under) medfører vårt overforbruk.

Vi har ikke en egen budsjettpost for straksetterforskning, fordi dette varierer fra år til år og berører ulike kontoer. Utgiftene i slike saker bokføres på prosjekt i regnskapet, slik at vi kan ha god kontroll og oversikt over kostnader som påløper den enkelte utrykningssak. Samlet har etterforskning i disse sakene gitt kostnader på 1,344 millioner kroner i 2023. Kostnadene som inngår i straksetterforskinger og utrykninger budsjetteres derfor på ulike kontoer i regnskapet ut i fra historikk fra tidligere år. Dette er overtid, leie avhørslokalteter, leie av bil, andre straffesakskostnader, annen bistand, hotell, reisekostnader og diettkostnader. Dette varierer selvsagt fra år til år og avhenger av hvor mange saker, type saker og hvor i landet hendelsene finner sted. Som eksempel kan nevnes at det for 2023 ble budsjettert med kr 900.000 til reisekostnader og diettkostnader. Vi endte med et forbruk på kr 1.674.497. Det er da kr 774.497 høyere forbruk enn budsjettert. Andre kostnader til straksetterforskning og utrykninger som overtid, andre straffesakskostnader og leie av avhørslokaler er bokført med til sammen ca. kr 250.0000 mer enn det som var budsjettert. Det understrekes at hoveddelen av disse kostnadene er reise og opphold for etterforskere som etterforsker saker og til jurister som forestår aktorater ved domstoler over hele landet.

#### Pensjonskostnader:

Total årlig pensjonskostnad har i 2023 vært høyst usikker og svært vanskelig å budsjettere. Spesialenheten har gjennom året forholdt seg til mottatte prognoser og dialog med Statens pensjonskasse (SPK). Siste prognose fra SPK tilsa en kostnad (arbeidsgiverandel 17 %) på til sammen 5,771 millioner kroner. Total kostnad til pensjonsforpliktelser er i 2023 bokført med til sammen 7,627 millioner kroner. Økningen på 1,866 millioner kroner fra siste mottatte prognose fra SPK ble først kjent da vi mottok faktura for 6. termin 20. desember og har vært helt umulig å forutse. SPKs premiemodell gjør beregninger ut fra en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel og årsaken til den ekstraordinære veksten i pensjonskostnader skyldes ifølge SPK spesielt at enheten har mange ansatte i stillingskode med særaldersgrense og at ansatte går av med pensjon tidligere enn forventet.

#### **Mellomværende med statskassen**

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.2023 6,660 millioner kroner og består av skyldig skattetrekk og avsatt pensjonspremie til SPK. Se oppstilling av artskontorapportering.

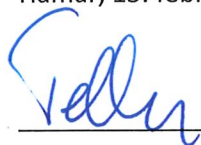
#### **Beslag**

Spesialenheten forvalter ikke-statlige midler fra beslag i straffesaker. Midlene inngår ikke i Statens konsernkontoordning, men fremkommer i balansen. Se note 8 og 9.

#### **Revisjonsordning**

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter virksomhetens årsregnskap. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetning forventes å foreligge innen 1. mai. Revisjonsberetning for 2022 foreligger uten merknader.

Hamar, 15. februar 2024



Terje Nybø  
sjef

## Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelse pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

### Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post).

Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

### Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

## Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindregift
0460	Spesialenheten for politisaker	01	Driftskapittel	A	64 829 000	67 745 416	-2 916 416
1633	Nettoordning, stalling betalt merverdiavgift	1	Nettoordning for mva i staten		0	1 416 462	
<b>Sum utgiftsført</b>					<b>64 829 000</b>	<b>69 161 878</b>	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt( )
5309	Tilfeldige inntekter	29	Diverse inntekter	6A	0	68 632	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	6A	0	6 875 837	
<b>Sum inntektsført</b>					<b>0</b>	<b>6 944 468</b>	
<b>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</b>						<b>62 217 409</b>	
<b>Kapitalkontoer</b>							
60088401	Norges Bank KK /innbetalinger					627 832	
60088402	Norges Bank KK/utbetalinger					-60 779 277	
704285	Endring i mellomværende med statskassen					-2 065 964	
<b>Sum rapportert</b>						<b>0</b>	
<b>Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)</b>					<b>2023</b>	<b>2022</b>	<b>Endring</b>
704285	Mellomværende med statskassen				-6 659 580	-4 593 616	-2 065 964

### Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
460.01	446 000	64 383 000	64 829 000

### Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindregift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
460.01	Driftsutgifter	-2 916 416		-2 916 416				-2 916 416	3 219 150	0

\*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

#### Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Regnskapet for 2023 viser totale driftsutgifter på kr 67 745 416,- og viser et merforbruk på kr - 2 916 416,-. Spesialenheten har ikke noe mulig overførbart beløp.

<b>Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023</b>		
	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>		
Innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	0	0
Andre innbetalinger	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>		
Utbetalinger til lønn	52 901 966	49 123 622
Andre utbetalinger til drift	13 833 026	12 342 737
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>66 734 992</i>	<i>61 466 359</i>
<b>Netto rapporterte driftsutgifter</b>	<b>66 734 992</b>	<b>61 466 359</b>
<b>Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>		
Innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</b>		
Utbetaling til investeringer	1 010 423	1 201 350
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>1 010 423</i>	<i>1 201 350</i>
<b>Netto rapporterte investerings- og finansutgifter</b>	<b>1 010 423</b>	<b>1 201 350</b>
<b>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten*</b>		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*</b>		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</b>		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	68 632	53 579
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	6 875 837	6 083 601
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	1 416 462	1 421 679
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>-5 528 007</i>	<i>-4 715 501</i>
<b>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</b>	<b>62 217 409</b>	<b>57 952 207</b>
<b>Oversikt over mellomværende med statskassen</b>		
<b>Eiendeler og gjeld</b>	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Fordringer på ansatte	0	0
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-2 138 890	-2 244 159
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-4 520 690	-2 356 439
Mottatte forskuddsbetalinger	0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	0	6 982
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	0	0
<b>Sum mellomværende med statskassen</b>	<b>-6 659 580</b>	<b>-4 593 616</b>

## Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter

### – Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

#### Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null. Spesialenheten har ikke inntekt fra tilskudd og overføringer.

#### Kostnader

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

#### Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

#### Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

#### Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.



Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

#### Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført.

#### Investeringer i aksjer og andeler

Spesialenheten har ikke investert i aksjer og andeler.

### **Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld**

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

#### Beholdning av varer og driftsmateriell

Spesialenheten har ikke varer for salg eller driftsmateriell.

#### Fordringer

Fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

### **Statens kapital**

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

### **Statlige rammebetingelser**

#### Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

#### Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

<b>Resultatregnskap</b>			
	<b>Note</b>	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>Driftsinntekter</b>			
Inntekt fra bevilgninger	1	68 260 707	62 667 107
Inntekt fra tilskudd og overføringer		0	0
Inntekt fra gebyrer		0	0
Salgs- og leieinntekter		0	0
Andre driftsinntekter		0	0
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>68 260 707</i>	<i>62 667 107</i>
<b>Driftskostnader</b>			
Varekostnader		0	0
Lønnskostnader	2	53 383 780	49 225 788
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	1 177 134	1 056 405
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		0	0
Andre driftskostnader	5	13 699 793	12 384 914
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>68 260 707</i>	<i>62 667 107</i>
<b>Driftsresultat</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Finansinntekter og finanskostnader</b>			
Finansinntekter		0	0
Finanskostnader		0	0
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Resultat av periodens aktiviteter</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Avregninger og disponeringer</b>			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)		0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</b>			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen		0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</b>			
Tilskudd til andre		0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

<b>Balanse</b>			
	<b>Note</b>	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>EIENDELER</b>			
<b>A. Anleggsmidler</b>			
<b>I Immaterielle eiendeler</b>			
Programvare og lignende rettigheter	3	1 374 024	777 059
Immaterielle eiendeler under utførelse		0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>1 374 024</i>	<i>777 059</i>
<b>II Varige driftsmidler</b>			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		0	0
Maskiner og transportmidler		0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	1 014 171	1 782 563
Anlegg under utførelse		0	0
Infrastruktureiendeler		0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>1 014 171</i>	<i>1 782 563</i>
<b>III Finansielle anleggsmidler</b>			
Investeringer i aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Sum anleggsmidler</b>		<b>2 388 195</b>	<b>2 559 622</b>
<b>B. Omløpsmidler</b>			
<b>I Beholdning av varer og driftsmateriell</b>			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>II Fordringer</b>			
Kundefordringer		0	0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter		0	0
Andre fordringer	7	768 732	334 717
<i>Sum fordringer</i>		<i>768 732</i>	<i>334 717</i>
<b>III Bankinnskudd, kontanter og lignende</b>			
Bankinnskudd	8	62	5
Kontanter og lignende		0	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>62</i>	<i>5</i>
<b>Sum omløpsmidler</b>		<b>768 794</b>	<b>334 722</b>
<b>Sum eiendeler drift</b>		<b>3 156 989</b>	<b>2 894 344</b>
<b>IV Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer</b>			
Fordringer vedr. innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
<i>Sum fordringer vedr. innkrevingsvirksomhet og andre overføringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Sum eiendeler</b>		<b>3 156 989</b>	<b>2 894 344</b>

<b>Statens kapital og gjeld</b>			
	Note	31.12.2023	31.12.2022
<b>C. Statens kapital</b>			
<b>I Virksomhetskapital</b>			
Sum virksomhetskapital		0	0
<b>II Avregninger</b>			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	6A	-11 076 805	-8 482 300
Sum avregninger		-11 076 805	-8 482 300
<b>Sum statens kapital</b>		<b>-11 076 805</b>	<b>-8 482 300</b>
<b>D. Gjeld</b>			
<b>I Avsetning for langsiktige forpliktelser</b>			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
<b>II Annen langsiktig gjeld</b>			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
<b>III Kortsiktig gjeld</b>			
Leverandørgjeld	6B	5 281 140	2 615 514
Skyldig skattetrekk	6B	2 138 890	2 244 159
Skyldige offentlige avgifter	6B	884 411	825 685
Avsatte feriepenger	6B	4 056 531	3 726 671
Mottatt forskuddsbetaling		0	0
Annen kortsiktig gjeld	6B/9	1 872 822	1 964 615
Sum kortsiktig gjeld		14 233 794	11 376 644
<b>Sum gjeld</b>		<b>14 233 794</b>	<b>11 376 644</b>
<b>Sum statens kapital og gjeld drift</b>		<b>3 156 989</b>	<b>2 894 344</b>
<b>IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</b>			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0
<b>Sum statens kapital og gjeld</b>		<b>3 156 989</b>	<b>2 894 344</b>

<b>Note 1 Driftsinntekter</b>		
	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
<b>Inntekt fra bevilgninger*</b>		
Inntekt fra bevilgninger	68 260 707	62 667 107
<b>Sum inntekt fra bevilgninger</b>	<b>68 260 707</b>	<b>62 667 107</b>
<p>*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.</p> <p>For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.</p>		
<b>Inntekt fra tilskudd og overføringer</b>		
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
<b>Inntekt fra gebyrer</b>		
Sum inntekt fra gebyrer	0	0
<b>Salgs- og leieinntekter</b>		
Sum salgs- og leieinntekter	0	0
<b>Andre driftsinntekter</b>		
Sum andre driftsinntekter	0	0
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>68 260 707</b>	<b>62 667 107</b>

<b>Note 2 Lønnskostnader</b>		
	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Lønn	34 063 321	32 944 341
Advokater på verv	769 910	1 166 401
Feriepenger	4 169 410	4 079 345
Arbeidsgiveravgift	6 934 563	6 101 079
Pensjonskostnader*	7 626 831	5 075 891
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-619 868	-537 347
Andre ytelser**	439 615	396 079
<b>Sum lønnskostnader</b>	<b>53 383 780</b>	<b>49 225 788</b>
<b>Antall utførte årsverk</b>	<b>42</b>	<b>43</b>
<p>*Premiesatsen for arbeidsgiverandelen var i prognosen til SPK angitt til 17 prosent i 2023. (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnet i 2023 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2022 utgjorde premiesatsen 16 prosent jf. prognosen.</p>		
<b>Andre ytelser **</b>		
Kto 5330 Honorarer	34 125	0
Kto 5340 Tolketjenester	9 099	0
Kto 5900 Gaver til ansatte	21 089	78 549
Kto 5910 Kantinekostnader	51 080	48 240
Kto 5920 Gruppeliv	68 632	53 579
Kto 5930 Yrkesskedeforsikring	13 405	13 234
Kto 5961 Velferdsmidler	18 962	18 740
Kto 5990 Annen personalkostnad	117 044	93 097
Kto 5992 Bedriftshelsetjeneste	106 179	90 639
	<b>439 615</b>	<b>396 079</b>

**Note 3 Immaterielle eiendeler**

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	1 838 951	0	1 838 951
Tilgang i året	841 046	0	841 046
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-136 748	0	-136 748
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
<b>Anskaffelseskost</b>	<b>2 543 249</b>	<b>0</b>	<b>2 543 249</b>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	1 061 892	0	1 061 892
Ordinære avskrivninger i året	244 080	0	244 080
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-136 748	0	-136 748
<b>Balansført verdi 31.12.2023</b>	<b>1 374 024</b>	<b>0</b>	<b>1 374 024</b>
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning	
<b>Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2023:</b>			
Aktivert beløp anlegg 1052	136 748	0	136 748
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-136 748	0	-136 748
= Regnskapsmessig gevinst/tap	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Anlegg 1054 Lisenser ny sentralbordløsning  
Anlegg 1058 Programvare Indico lyd og bilde  
Anlegg 1061 Oppgradering av AD og Exchange  
Anlegg 1062 Ny VPN løsning med Palo Alto 220  
Anlegg 1064 Ny hjemmeside  
Anlegg 1072 Indicia for SE  
Anlegg 1074 Oppgradering i Public 360  
Anlegg 1075 Oppgradering hjemmeside

<b>Note 4 Varige driftsmidler</b>							
	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløstø, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	0	0	0	8 828 327	0	0	8 828 327
Tilgang i året	0	0	0	28 623	0	0	28 623
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	-2 179 555	0	0	-2 179 555
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
<b>Anskaffelseskost</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6 677 395</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6 677 395</b>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	0	7 045 763	0	0	7 045 763
Ordinære avskrivninger i året	0	0	0	796 306	0	0	796 306
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	-2 178 845	0	0	-2 178 845
<b>Balansført verdi 31.12.2023</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1 014 171</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1 014 171</b>
	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
<b>Avskrivningssatser (levetider)</b>							
<b>Avhendelse av varige driftsmidler i 2023:</b>							
Aktivert beløp anlegg 1027	0	0	0	42 613	0	0	42 613
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	-41 902	0	0	-41 902
= Regnskapsmessig tap	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>710</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>710</b>

#### Avskrivningsperiode 3 år

Anlegg 1051 Pool dataskjermer 2018  
 Anlegg 1053 Maskinware ny backupserver  
 Anlegg 1056 Ny NAS lagring  
 Anlegg 1057 Utstyr Indico lyd og bilde  
 Anlegg 1059 Pool - PC, skjermer og docking 2019  
 Anlegg 1063 Pool - PC, skjermer og skriver 2020  
 Anlegg 1066 Ny Nutanix-løsning  
 Anlegg 1067 Ny backupløsning  
 Anlegg 1068 Pool - PC og skjermer 2021  
 Anlegg 1069 Oppgradering av Cisco samhandlingsløsning  
 Anlegg 1073 Pool - PC, skjermer og docking 2022

#### Avskrivningsperiode 5 år

Anlegg 1055 Utstyr til ny sentralbordløsning  
 Anlegg 1065 Videokonferanseutstyr

#### Avskrivningsperiode 10 år

Anlegg 1008 Møterom/fellesrom  
 Anlegg 1009 Fellesrom  
 Anlegg 1023 Verdiskap  
 Anlegg 1028 Konferansemøbler Hamar  
 Anlegg 1045 Pool kontormøbler 2017  
 Anlegg 1047 Kontormøbler Trondheim  
 Anlegg 1048 Pool kontormøbler 2018  
 Anlegg 1070 Pool - kontormøbler Hamar 2021  
 Anlegg 1071 Pool - kontormøbler Oslo 2022

**Note 5 Andre driftskostnader**

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2022</b>
Husleie	5 656 285	4 858 080
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	5 340
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	802 576	798 807
Leie maskiner, inventar og lignende	1 144 314	1 126 758
Mindre utstyrsanskaffelser	494 246	447 429
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	59 050	64 887
Kjøp av konsulenttenester*	40 295	76 991
Kjøp av andre fremmede tjenester**	1 939 851	1 435 222
Reiser og diett	1 700 358	1 639 288
Tap og lignende	710	0
Øvrige driftskostnader***	1 862 107	1 932 111
<b>Sum andre driftskostnader</b>	<b>13 699 793</b>	<b>12 384 914</b>

**Kjøp av konsulenttenester\***

6722 Konsulenttenester til kommunikasjonsrådgiver, design	40 295	76 991
	<b>40 295</b>	<b>76 991</b>

**Kjøp av fremmede tjenester \*\***

6740 Innleie av vikarer	350 676	0
6750 Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	1 264 971	1 008 001
6760 Kjøp av lønns- og regnskapstjenester	55 589	47 778
6780 Kjøp av andre fremmede tjenester	181 281	208 953
6791 Kjøp av tjenester til tolking og oversettelse	61 474	130 041
6792 Kjøp av registertjenester	6 860	6 694
6797 Annen bistand	19 000	33 756
	<b>1 939 851</b>	<b>1 435 222</b>

**Øvrige driftskostnader \*\*\***

6800 Rekvizita	64 209	54 855
6820 Trykksaker	41 036	37 855
6830 Annonser	62 892	79 447
6840 Aviser, tidsskrifter	160 750	156 189
6841 Faglitteratur	854	13 752
6842 Særtrykk	0	23 473
6860 Møter	70 609	68 269
6870 Kurs og seminarer for egne ansatte	592 214	597 708
6891 Annen kontorkostnad	40 961	58 820
6900 Telefoni og datakommunikasjon	20 370	29 527
6901 Datakommunikasjon	551 096	480 188
6903 Mobiltelefon bruk	64 636	72 300
6940 Porto	92 963	95 112
7000 Drivstoff	33 997	39 370
7020 Vedlikehold kjøretøy	17 925	60 466
7040 Forsikring og årsavgift	13 167	14 344
7090 Annen kostnad transport m.	28 429	33 129
7350 Representasjon	617	14 358
7770 Bank og kortgebyr	5 133	2 842
7772 Øreavrunding	-1	-1
7790 Annen kostnad	250	112
	<b>1 862 107</b>	<b>1 932 111</b>



## Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenstående varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur eiendeler	
Varighet inntil 1 år						0
Varighet 1-5 år		1 913 457	132 387			2 045 844
Varighet over 5 år		2 586 894				2 586 894
Kostnadsført leiebetaling for perioden	0	4 500 351	132 387	0		0 4 632 738

### Note 6A Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

## A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2023	31.12.2022	Endring*
<b>Avregnet med statskassen i balansen</b>	<b>-11 076 805</b>	<b>-8 482 300</b>	<b>-2 594 505</b>
<p>Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomhetskonsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som grunnlag for endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.</p>			
<b>Endring i avregnet med statskassen</b>			
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>			
- Konsernkonto utbetaling			-60 779 277
+ Konsernkonto innbetaling			627 832
<i>Netto trekk konsernkonto</i>			<i>-60 151 445</i>
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			0
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			68 260 707
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-6 944 468
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			1 429 712
<i>Andre avstemmingsposter</i>			
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			<i>2 594 505</i>
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
<b>Sum endring i avregnet med statskassen *</b>			<b>2 594 505</b>

**Note 6B****B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen**

	<b>31.12.2023</b>	<b>31.12.2023</b>	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværend e med statskassen	
<b>Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</b>			
Immaterielle eiendeler	1 374 024		1 374 024
Varige driftsmidler	1 014 171		1 014 171
<i>Sum</i>	<i>2 388 195</i>	<i>0</i>	<i>2 388 195</i>
<b>Finansielle anleggsmidler</b>			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Omløpsmidler</b>			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	0	0	0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	768 732	0	768 732
Bankinnskudd, kontanter og lignende	62	0	62
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>768 794</i>	<i>0</i>	<i>768 794</i>
<b>Langsiktige forpliktelser og gjeld</b>			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Kortsiktig gjeld</b>			
Leverandørgjeld	-5 281 140	0	-5 281 140
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-2 138 890	-2 274 057	135 167
Skyldige offentlige avgifter	-884 411	0	-884 411
Avsatte feriepenge	-4 056 531	0	-4 056 531
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-1 872 822	-4 385 523	2 512 701
overføringer fra staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>-14 233 794</i>	<i>-6 659 580</i>	<i>-7 574 214</i>
<b>Sum</b>	<b>-11 076 805</b>	<b>-6 659 580</b>	<b>-4 417 225</b>

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

**Note 7 Andre kortsiktige fordringer**

	31.12.2023	31.12.2022
Forskuddsbetalte leie	421 504	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	301 472	286 106
Andre fordringer (NAV refusjoner)	45 755	48 610
<b>Sum andre kortsiktige fordringer</b>	<b>768 732</b>	<b>334 717</b>

**Note 8 Bankinnskudd, kontanter og lignende**

	31.12.2023	31.12.2022
Øvrige bankkontoer (beslag i straffesaker, utenfor statens konsernkontoordning)	62	5
Kontantbeholdninger	0	0
<b>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</b>	<b>62</b>	<b>5</b>

**Note 9 Annen kortsiktig gjeld**

	31.12.2023	31.12.2022
Skyldig lønn	0	-6 982
Annen gjeld til ansatte	1 872 760	1 670 719
Påløpte kostnader	0	300 873
Annen kortsiktig gjeld (beslag i straffesaker)	62	5
<b>Sum annen kortsiktig gjeld</b>	<b>1 872 822</b>	<b>1 964 615</b>